

Grau en Antropologia Social i Cultural

GUIA DOCENT

101247

Etnografia Escolar

1. Dades de l'assignatura

Nom de l'assignatura	Antropologia de l'Educació
Codi	101247
Crèdits ECTS	6
Curs i període en el que s'imparteix	4t curs - 1r semestre
Horari	Dilluns i Dimecres 8.30-10
Lloc on s'imparteix	Facultat o Escola (l'aula apareixerà als horaris)
Llengües	CATALÀ

Professor/a de contacte

Nom professor/a	Silvia Carrasco Pons
Departament	Antropologia Social i Cultural
Universitat/Institució	Universitat Autònoma de Barcelona
Despatx	B9-217
Telèfon (*)	93 5813149 - 935812995
e-mail	Silvia.carrasco@uab.es
Horari d'atenció	Dimecres de 10.00 a 11.00 – Altres a convenir prèvia cita

2. Equip docent

Nom professor/a	Silvia Carrasco Pons
Departament	Antropologia Social i Cultural
Universitat/Institució	Universitat Autònoma de Barcelona
Despatx	B9-217
Telèfon (*)	93 5813149 - 935812995
e-mail	Silvia.carrasco@uab.es
Horari de tutories	Dimecres de 10.00 a 11.00 – Altres a convenir prèvia cita

(Afegeix tants camps com sigui necessari)

(*) camps optatius

3.- Prerequisits

Haver superat les assignatures corresponents a 1er, 2n i 3r del Grau d'Antropologia Social i Cultural. En especial, haver superat l'assignatura obligatòria Antropologia de l'Educació.

4.- Contextualització i objectius formatius de l'assignatura

*Sugerimos que el desarrollo de la **Antropología de la Educación** como estimulante campo de la Antropología será potenciado si nos retiramos de tendencias actuales que se adaptan más o menos a la definición de investigación antropológica que tienen los pedagogos y retornamos a la **etnografía antropológica** tradicional (Ogbu, 1993: 147).*

L'assignatura Etnografia Escolar aprofundeix en el procés de producció i comunicació del coneixement empíric que genera l'Antropologia de l'Educació, específicament la que es centra en l'estudi dels objectius, processos i contextos de transmissió i adquisició cultural relacionats amb la institució escolar i la seva expansió hegemònica, des d'una perspectiva crítica.

Els objectius formatius de l'assignatura en concreten en tres:

- Aprendre a LLEGIR etnografia escolar
- Aprendre a FER etnografia escolar
- Aprendre a ESCRIURE etnografia escolar

L'etnografia és l'eina fonamental per revelar el contingut de la "caixa negra", tal com l'informe Coleman descrivia l'escola a finals dels 60. Aquesta assignatura s'imparteix des dels principis formulats al *Mission Statement* de 2006 del *Council on Anthropology of Education* de l'AAA: la promoció de la justícia social a tots els entorns on té lloc l'aprenentatge.

5.- Competències i resultats d'aprenentatge de l'assignatura **(a revisar)**

Competència	Resultats d'aprenentatge
CE1. Conocer, reconocer y contextualizar la especificidad de la antropología social y cultural como disciplina de las ciencias sociales	Diferenciar y valorar las diferencias, complementariedades y especificidades de las distintas ciencias sociales, en especial la geografía y la antropología social y cultural
CE2. Conocer el objeto, los métodos y las técnicas fundamentales así como el origen, el desarrollo y las contribuciones más importantes de la antropología social y cultural	Analizar críticamente el pasado, la naturaleza del discurso y la actividad antropológica y la función social de la antropología social y cultural
CE3. Familiarizarse con los conceptos básicos de la disciplina: persona, género, sociedad, cultura y traducción, comparación y contextualización	Utilizar adecuadamente el léxico y los conceptos básicos propios de la disciplina con los cuales describir las estructuras socioculturales de las diversas sociedades
CE4. Conocer ejemplos de la diversidad sociocultural a través del análisis comparativo de formas de vida, estructuras sociales, instituciones que regulan la organización social, sistemas de interpretación del mundo y formas rituales	Analizar y evaluar críticamente los modelos explicativos de la diversidad sociocultural
CG. Desarrollar una perspectiva de análisis crítica, holística y comparativa propia de la antropología social y cultural a partir de actividades diversas como el análisis y la discusión de los materiales propuestos, el comentario crítico, el debate, la observación y el ensayo	Les que concreten les competències expressades.
CT1. Comunicar de forma oral y escrita, con corrección, precisión y claridad los conocimientos adquiridos. CT2. Desarrollar habilidades de aprendizaje autónomo. CT3. Buscar, seleccionar y gestionar información de forma autónoma, tanto en fuentes estructuradas (bases de datos, bibliografías, revistas especializadas) como en información distribuïda en la red. CT4. Organizar el tiempo y los propios recursos para el trabajo: diseñar planes con establecimiento de prioridades de objetivos, calendarios y compromisos de actuación. CT5. Analizar y sintetizar información	

6.- Continguts de l'assignatura

Continguts

I. Sessions introductòries:

- etnografia i etnografia escolar en antropologia i en altres disciplines
- etnografia escolar clàssica i etnografia crítica de l'educació: continuïtats i canvis metodològics en la realització i l'escriptura d'etnografies sobre el camp de l'educació
- mètodes i gèneres no convencionals: etnografia escolar comparativa i en equip; autoetnografia i ficció etnogràfica; etnografiar polítiques educatives; l'etnografia escolar versus altres relats del camp de l'educació
- treball de l'equació personal en etnografia escolar

II. Llegir etnografia escolar:

- revisions crítiques d'informes etnogràfics: estratègies de descripció, rols i activitats de l'etnògraf/a, adequació de l'evidència aportada, la veu de l'autor/a en el relat, la perspectiva teòrica implícita; del "com es va fer" a la teoria fonamentada
- lectura crítica i anàlisi de *Bad boys. Public schools in the making of black masculinity*, d'Ann Arnett Ferguson (2001), Ann Arbor, The University of Michigan Press.
- lectura crítica i anàlisi de *Exploring ADHD. An ethnography of disorder in early childhood*, de Simon Bailey (2013), London & New York: Routledge.

III. Fer etnografia escolar:

- experiències d'etnografia escolar: accedir a textos i relats etnògrafs en primera persona (ponents convidats)
- temes d'etnografia escolar: escola i colonialisme; petita infància; diversitat, immigració i minories a primària i a secundària; gènere i estratificació; exclusions i abandonaments escolars; racisme institucional; llengües, identitats i aprenentatges; cultures juvenils; el món de les "dificultats educatives"; dispositius escolars específics
- revisió dels congressos d'etnografia de l'educació (Espanya, EUA, Regne Unit)

IV. Escriure etnografia escolar:

- treball detallat en seminari dels Standards for Reporting Empirical Research (American Education Research Association) a partir dels materials produïts per altres etnògrafs i dels materials d'observació aportats pels participants

7.- Metodologia docent i activitats formatives

- Classes expositives sobre els temes del programa per part de la professora i de ponents convidats amb suport NTIC
- Exercicis en grup a l'aula
- Visionat i anàlisi de materials audiovisuals
- Grups de lectura, discussió i presentació de monografies etnogràfiques
- Realització d'un treball individual sobre trajectòria escolar aplicant conceptes comuns
- Realització d'un treball etnogràfic prospectiu en petit grup
- La comunicació amb la professora s'ha de mantenir dins de les hores de despatx programades i, en cas de necessitat de comunicació no presencial, s'establirà **EXCLUSIVAMENT** per mitjà del Campus Virtual. Els missatges enviats a l'adreça ordinària no seran atesos, llevat de situacions excepcionals

TIPUS D'ACTIVITAT	ACTIVITAT	HORES	RESULTATS D'APRENTATGE
-------------------	-----------	-------	------------------------

Dirigides

Exposicions de la professora i ponents convidats	30	Coneixement dels continguts específics de la matèria
---	----	--

Supervisades

Anàlisi de lectures i discussió organitzada classe	5	Aprofundiment en el procés de realització i escriptura del treball de camp etnogràfic en entorns escolars
Discussió sobre materials audiovisuals a classe	5	Consolidació de les aplicacions de l'anàlisi teòrica a àmbits empírics
Tutories del treball en grup	5	Aclariment de dubtes i adquisició d'eines concretes per prosseguir seva realització

Autònomes

Lectures obligatòries en grups de lectura organitzada i escriptura de síntesis crítiques dels textos	25	Contacte directe i personal amb els textos obligatoris de l'assignatura
Realització del treball d' observació etnogràfica	15	Adquisició d'experiència d'etnografia en equip i en entorn educatiu
Esctura del treball demanat	15	Adquisició de perspectiva pròpia sobre la matèria, aplicació de recursos i identificació de limitacions

8.- Avaluació

- Assistència obligatòria al **80%** de les classes per tenir dret a l'avaluació continuada
- Elaboració i redacció d'un **exercici d'anàlisi de trajectòria educativa** a partir de l'aparell conceptual proporcionat pel dossier de lectures inicial presentat a classe: **20% de la nota final** (2000 paraules)
- Participació en dos grups de lectura i debat, i realització de dos **exercicis de síntesi i presentació de les monografies etnogràfiques** assignades a cada grup: **40% de la nota final** (20% per cada una de les dues monografies) (5000 paraules cada monografia)
- Realització d'un **informe etnogràfic** a partir d'observacions en dos centres escolars: **40% de la nota final** (5000 paraules)
- Aquesta assignatura es planteja com un seminari avançat. S'espera que els estudiants hagin llegit les lectures programades i que col·laborin en la consecució d'un ambient de diàleg i respecte, tot contribuint en especial als exercicis en grup i als debats sobre materials escrits i audiovisuals
- Els estudiants que hagin de repetir alguna de les avaluacions parcials, ho podran fer en el període de reavaluació previ acord dels treballs complementaris
- No s'acceptarà cap treball fora de termini ni es crearan condicions que afavoreixin les oportunitats d'avaluació d'uns estudiants per sobre d'uns altres
- Es consideraran No Presentats els estudiants que no realitzin totes les proves d'avaluació continuada; això no obstant, els casos particulars seran estudiats

ACTIVITATS D'AVALUACIÓ	HORES	RESULTATS D'APRENTATGE
8 Lectures obligatòries per exposar i debatre a classe	30 hores	Consolidació de perspectives teòriques, metodològiques i comunicatives de la matèria
2 Exercicis escrits parcials de l'assignatura	3	Síntesi dels coneixements adquirits
Diverses activitats autònomes anteriorment consignades (realització d'un treball en grup d'observació etnogràfica i elaboració de l'informe del treball)	15	Experiència etnogràfica en equip i en entorns educatius
Presentacions del treball en grup	5	Selecció, ordre i comunicació dels resultats de recerca

9- Bibliografia i altres materials

1. TEXTOS COMPILATORIS I MANUALS DE REFERÈNCIA

ANDERSON-LEVITT, K. M. Ed. (2010) *Anthropologies of Education. A Global Guide to Ethnographic Studies of Learning and Schooling*, London: Berghahn Books.

CARRASCO, S. , BERTRAN, M., PÀMIES, J., Eds. (2013) *La escuela contra las minorías. Investigaciones etnográficas sobre diversidad, desigualdad y educación*. Barcelona: UAB (en preparació)

GARCÍA CASTAÑO, F.J. i CARRASCO, S. Eds., *Población inmigrante y escuela. Conocimientos y saberes de investigación*. Madrid: Ministerio de Educación

GARCÍA CASTAÑO, F.J., VELASCO, H., PULIDO. R., Eds. (2007) *Lecturas de Antropología para Educadores*, Madrid: Trotta

JOCILES. M.; FRANZÉ, A. Eds. *¿Es la escuela el problema? Investigaciones en Antropología y Educación*, Madrid: Trotta.

LE COMPTE, M. & SCHENSUL, J. *Designing and Conducting Ethnographic Research. The Ethnographer's toolkit* (7 vols). London: SAGE

LEVINSON, B. et al. (1997) *The cultural production of the educated person*, NY: SUNY Press

SPINDLER, G & L, Eds. (2000) *Fifty years of Anthropology and Education*, NY: LEA

Recursos en línia: <http://www.aaanet.org/sections/cae/>

Actes de congressos: <http://grupsderecerca.uab.cat/emigra/content/emigra-working-papers-5>

<http://cieye.wordpress.com/> - http://tienda.germania.es/epages/eb2058.sf/ca_ES/?ObjectPath=/Shops/eb2058/Products/pls08

2. LECTURES OBLIGATÒRIES:

ANYON, J. (1981) Social Class and School Knowledge, *Curriculum Inquiry*, Vol. 11 (1) 3-42.(hi ha traducció)

BAILEY, S. (2013) *Exploring ADHD. An ethnography of disorder in early childhood*, de London & New York: Routledge

ERICKSON, F. (1984) What Makes School Ethnography 'Ethnographic'? *Anthropology and Education Quarterly*, Vol. 15, 51-66.(hi ha traducció)

FERGUSON, A. A. (2001) *Bad boys. Public schools in the making of black masculinity*, Ann Arbor, The University of Michigan Press.

Textos d'OGBU, WOLCOTT i BOURDIEU a GARCÍA CASTAÑO, F.J., VELASCO, H., PULIDO. R. (2007 [1993]) *Lecturas de Antropología para Educadores*, Madrid: Trotta

3. LECTURES RECOMANADES

ATKINSON, P., & DELAMONT, S. (2010). *Can the silenced speak? A dialogue for two unvoiced actors . International Review of Qualitative Research*, 3, 11-17.

CONTEH, J, GREGORY, E. et al. (2005) *On Writing Educational Ethnographies. The art of collusion*. London: Trentham Books

CORONEL-MOLINA, S. (2009) *Critical Review of Ethnographic Reports (notas)*

CREESE, A., & BLACKLEDGE, A. (2012) Voice and Meaning-Making in Team Ethnography, *Anthropology & Education Quarterly*, vol 43, 3, pp 306–324

DELAMONT, S. (2002) *Fieldwork in educational settings. Methods, pitfalls and perspectives*. London: Routledge

DELAMONT, S. (2009). *The only honest thing: Autoethnography, reflexivity and small crises in fieldwork. Ethnography and Education*, 4(1), 51-63.

ELLIS, C. (2007). *Telling secrets, revealing lives: Relational ethics in research with intimate others. Qualitative Inquiry*, 13, 3-29

FOLEY, D.E. (2002). Critical ethnography: The reflexive turn. *International Journal of Qualitative Studies in Education* 15, 469-49

GERSTL-PEPIN, C. & GUNZENHAUSER, M. G. (2002) Collaborative team ethnography and the paradoxes of interpretation *Qualitative Studies in Education*, vol 15, 2, pp 137-154

GRENFELL, M., et al. (2011) *Language, Ethnography, and Education Bridging New Literacy Studies and Bourdieu*, London: Routledge

- MASEMANN, V. L. (1982) Critical Ethnography in the Study of Comparative Education, *Comparative Education Review* Vol. 26, No. 1, pp. 1-15
- MILLER, H. & RUSSELL, L. (2005) The Personal, Professional and Political in Comparative Ethnographic Educational Research, in Geoff Troman, Bob Jeffrey, Geoffrey Walford (ed.) *Methodological Issues and Practices in Ethnography (Studies in Educational Ethnography, Volume 11)*, Emerald Group Publishing Limited, pp.57-72
- VELASCO, H. & DÍAZ DE RADA, A. (2006[1992]) *La lógica de la investigación etnográfica. Un modelo de trabajo para etnógrafos de escuelas*, Madrid: Trotta
- WALDORF, G. (2001) *Ethnography and Education Policy* (Studies in Educational Ethnography, Volume 4) London: Emerald Books
- WOODS, P (1996) *La escuela por dentro. Etnografía en las instituciones educativas*, Madrid: Paidós.
- 4. ETNOGRAFIES ESCOLARS A ESPANYA: s'informarà de l'elaboració de bases de dades en curs.**

10.- Programació de l'assignatura

16 i 18 de setembre.	Introducció: preguntes clau i perspectiva; exploració inicial; programa i avaluació. Presentació de l'exercici de reflexió a partir de Bourdieu i Anyon.
25 de setembre.	Schooling the world.
30 de setembre.	Debat i perspectives comparatives.
2 d'octubre.	Presentacions i entrega del treball sobre l'equació personal en etnografia escolar
7 i 9 d'octubre.	Ponent i anàlisi d'elements teòrico-metodològics. Seguiment de primera lectura.
14 i 16 d'octubre.	Idem.
21 i 23 d'octubre.	Idem.
28 i 30 d'octubre.	Elements contextuais per l'anàlisi de la primera lectura. Música i produccions audiovisuals. Presentació i entrega de l'exercici sobre Bad Boys.
4 i 6 de novembre.	Ponent i anàlisi d'elements teòrico-metodològics. Seguiment de primera lectura.
11 i 13 de novembre.	Idem.
18 i 20 de novembre.	Idem.
25 i 27 de novembre.	Elements contextuais per l'anàlisi de la primera lectura. Organitzacions activistas i produccions audiovisuals. Presentació i entrega de l'exercici sobre ADHD.
2 i 4 de desembre.	Inici de treball sobre Standards AERA i textos etnogràfics model per a cada equip.
9 i 11 de desembre.	Seguiment del treball sobre Standards AERA i textos etnogràfics.
16 i 18 de desembre.	Idem.
8 de gener.	Supervisió personalitzada de les presentacions dels informes etnogràfics de cada equip.
13 i 15 de gener.	Presentacions i entregues dels informes etnogràfics finals de cada equip.